

N:o 72.

Af herr **L. P. Mallmin**, *angående ändrade bestämmelser i fråga om arrendatorer af kronans jordbruksdomäner åliggande nybyggnadsskyldighet.*

Kongl. kungörelsen angående förändrade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner den 10 november 1882 föreskrifver i 15:de punkten angående arrendators nybyggnadsskyldighet, att den under angifven förutsättning skall ordnas på det sätt, att i kontraktet bestämmas ett visst för år räknadt penningebelopp, som är afsedt att användas till utgörande af kostnad för nybyggnad, dock med skyldighet för arrendator att vid egendomens afträdande till kronan kontant gälda den del af beloppet, för hvilket han icke kan redovisa genom i stadgad ordning verkställd nybyggnad.

Denna anordning, hvilken lär vara den vanligen anlitade metoden för bestämmande af arrendators af kronoegendom nybyggnadsskyldighet, innebär enligt min uppfattning afsevärda olägenheter.

Genom föreskriften, att arrendator först vid egendomens afträdande är skyldig redovisa nämnda för nybyggnad afsedda penningebelopp, händer lätt, att en arrendator på detta sätt åsamkar sig en betydande skuld till kronan. Det är nemligen icke sagdt, att ens någon del af nämnda penningebelopp tages i anspråk för nybyggnad. Det kan hända, att vid arrendets början byggnaderna å egendomen äro sådana, att icke under arrendetiden nybyggnad behöfves, eller att byggnaderna, efter derå timad brandskada, för erhållen brandskadeersättning kunna uppbyggas, så att icke vidare nybyggnad förekommer under arrendetiden.

Och det blir en skuld, som arrendatorn och särskildt dennes löftesmän lätteligen förledas förbise.

För lega af andra jordbruksfastigheter än dem, som omförmälas i 1882 års kungörelse, gäller ännu den regeln, att brukaren icke behöfver bygga annat eller mera än hvad gården tarfvar, och allmänheten hyser den uppfattningen, att denna regel gäller i alla fall. Innehafvare af arrende enligt 1882 års kungörelse och de, som derför borga, torde derför ofta icke rätt förstå kontraktets föreskrift, att den del af nybyggnadssumman, för hvilken icke redovisas genom nybyggnad, vid egendomens afträdande skall till kronan kontant gäldas, utan tyda densamma så, att den gäller endast såvidt arrendatorn försummat verkställa honom ålagd nybyggnad. För dem måste det vid sådant förhållande synas högeligen hårdt, att kronan utkräfrer penningar för uteblifven nybyggnad, oaktadt sådan icke erfordras.

En annan olägenhet af ofvan nämnda bestämmelse i 1892 års kungörelse är den, att i fall, der jemförelsevis stora kostnader för nybyggnad måste ega rum under första åren af arrendet, arrendatorn, såvidt fråga icke är om öfverbyggnad, får förskjuta medlen till utgörande af dessa kostnader och ofta till belopp, vida öfverstigande det för hela arrendetiden fastställda nybyggnadsbeloppet.

Denna omständighet måste gifvet reducera antalet spekulanter på arrenden af kronoegendomar och bidra till jemförelsevis låga arrendeafigifter. De äro icke så många, som kunna eller vilja för femton eller flera år ligga i förskott med afsevärda summor, och de, som det göra, lära väl se till, att de i arrendet erhålla full godtgörelse för sina ränteförluster.

Det skulle enligt min uppfattning undanrödja olägenheter i båda nämnda afseenden och lända såväl kronan som ock arrendatorn och hans löftesmän till bättnad, om kungörelsens nämnda bestämmelser ändrades derhän, att arrendator finge åliggandet att under arrendetiden helst för hvarje år eller, derest detta skulle möta några svårigheter för förvaltningen af domänerna, minst hvar femte år redovisa för nybyggnadsbeloppet. För hvarje sådan period af arrendet skulle således en afräkning i detta hänseende ega rum mellan kronan och arrendatorn samt det belopp erläggas, som dervid efter jemförelse mellan å ena sidan det förut oredovisade nybyggnadsbeloppet och å den andra beloppet af behörigen bestämd ersättning för verkställd nybyggnad komme kronan eller arrendatorn till godo. Derigenom skulle arrendatorn undslippa en smygande hopning af skulder, hans löftesmän erhålla behöfligt skydd och kronan kunna påräkna en vidgad spekulantkrets på arrenden med högre arrendeafigifter.

Jag förbiser icke att, om den föreslagna ändringen kommer till stånd, detta kunde vålla någon ökad kostnad för förvaltningen af domänerna äfvensom ändring i gällande bestämmelser i löftesmännens ansvar, men dessa omständigheter torde icke ega betydelse mot de förmåner ändringen skulle medföra.

På grund af hvad jag sålunda anfört får jag vördsamt anhålla,

att Riksdagen måtte, med ändring af gällande grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner, deri införa den föreskriften, att, der nybyggnadsskyldigheten för arrendator i kontraktet bestämmes allenast till visst för år räknadt penningebelopp, afräkning i detta hänseende mellan kronan och arrendatorn skall ega rum under arrendetiden minst hvar femte år, räknadt från tillträdet af egendomen.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 27 januari 1897.

L. P. Mallmin,

Riksdagsman för Upsala läns södra domsaga.
